
DIDAKTIKA ČESKÉHO JAZYKA

Informace pro doktorandy programu Didaktika českého jazyka

Doktorský studijní program: DIDAKTIKA ČESKÉHO JAZYKA

Forma studia: prezenční a kombinovaná forma

Standardní doba studia: 4 roky

garant studijního programu: doc. PhDr. Martina Šmejkalová, CSc.

CÍLE A CHARAKTERISTIKA studijního programu:

Studijní program Didaktika českého jazyka je zaměřen na vědeckou výchovu doktorandů v oblasti systematického výzkumu různých aspektů osvojování a edukace českého jazyka. Zabývá se modelováním teoretických konceptů na základě empirického výzkumu didaktických jevů manifestujících se především v rámci školního vyučování. Cílem doktorského studijního programu je připravit kvalifikované badatele v oboru didaktiky českého jazyka. Studijní program se soustředí na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v propojených oblastech: 1. osvojování a edukace českého jazyka jako jazyka mateřského nebo jako jazyka druhého, 2. fungování českého jazyka v školské pedagogické komunikaci. Jeho absolventi budou připraveni vědeckými nástroji řešit aktuální problémy jazykové výchovy a jazykového vzdělávání na základních a středních školách, resp. v přípravě učitelů českého jazyka, a to včetně problémů inkluzivního vzdělávání.

INDIVIDUÁLNÍ STUDIJNÍ PLÁN (ISP)

Doktorand si ve spolupráci se svým školitelem sestaví individuální studijní plán, v němž si rozvrhne a konkretizuje povinné předměty a další studijní povinnosti a požadavky. Hlavní důraz bude kladen na řízené samostudium a samostatné vědecko-výzkumné aktivity studenta.

Povinností doktoranda je vložit do SIS Individuální studijní plán nejpozději do dvou měsíců od nástupu do studia (nejpozději do 14. 11.).

Povinností doktoranda po každém roce studia (nejpozději do 30.9.) je vložit do SIS roční hodnocení (RH) tj. zprávu o plnění svého individuálního studijního plánu. ISP a roční hodnocení schvaluje oborová rada.

ISP je tvořen:

povinnými předměty s výstupem zkoušky, viz modul A,
studijními povinnostmi, viz modul B,
časovým plánem zpracování disertační práce, viz modul C.

Doporučené informace při sestavování ISP

V 1. ročníku student absolvuje metodologické semináře, aby mohl úspěšně formulovat rozšířenou anotaci DP (na konci 1. ročníku) s precizovaným designem výzkumu.

Ve 2. ročníku navazují v ZS další dvě pilířové disciplíny - Didaktika českého jazyka a Disciplína odborného lingvistického základu; v LS student splní zkoušku z cizího jazyka. *Zároveň student může v průběhu 2. ročníku splnit povinně volitelný předmět, avšak z důvodu rovnoměrného rozložení studijní zátěže se počítá s hlavním penzem těchto předmětů až ve 3. ročníku.*

Ve 3. ročníku se doporučuje splnit povinně volitelný předmět z širšího vědního základu.

Modul A) POVINNÉ PŘEDMĚTY s výstupem zkoušky

V tomto modulu student absolvuje minimálně tři povinné předměty

- PŘEDMĚT Didaktika českého jazyka
- PŘEDMĚT Disciplína odborného lingvistického základu
- CIZÍ JAZYK

Modul B) STUDIJNÍ POVINNOSTI

• POVINNĚ VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

Student musí splnit všechny 4 studijní povinnosti; v případě povinně volitelných předmětů si student po dohodě se školitelem vybírá předmět dle zaměření své disertační práce.

- 1. Metodologický kurz (zakočení – rozšířená anotace disertační práce a její obhajoba)
- 2. Metody pedagogického výzkumu v didaktice českého jazyka

- 3. Jeden povinně volitelný předmět z oborové nabídky (dle zaměření disertačního projektu studenta)
- 4. Jeden povinně volitelný předmět z širšího vědního základu – student si vybírá zaměření předmětu podle povahy své disertační práce z nabídky nově akreditovaných studijních programů: Pedagogika; Pedagogická a školní psychologie; Speciální pedagogika; Filozofie výchovy a vzdělávání

NABÍDKA OBOROVÝCH POVINNĚ VOLITELNÝCH PŘEDMĚTŮ

- Korpus jako výzkumný nástroj didaktiky jazyka
- Specifika blízce příbuzných jazyků ve vyučování češtiny jako druhého jazyka
- Komunikační dovednosti a jejich rozvoj
- Psychodidaktické přístupy v didaktice českého jazyka
- Informační technologie ve výuce českého jazyka
- Teorie médií a mediální diskurz
- Dynamická stabilita jazykového systému češtiny
- Proměny a inovace vyjadřovacích dovedností z hlediska kognitivního a verbálního vývoje dítěte
- Didaktika českého jazyka ve vývojové perspektivě
- Přirozené a didaktické situace ve vyučování češtině
- Didaktika mediální výchovy ve vyučovacím předmětu český jazyk
- Vývoj morfologické kompetence z psycholingvistické perspektivy
- Vývoj syntaktické kompetence z psycholingvistické perspektivy
- Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami ve výuce českého jazyka
- Teorie lingvistických afází a vývojová dysfázie u dítěte a žáka
- Moderní teorie hodnocení v didaktice českého jazyka
- **Konferenční aktivity**
Během celého svého studia se doktorand aktivně účastní vědeckých konferencí u nás i v zahraničí. Je vyžadována účast minimálně na
  - Pasivní účast na domácí konferenci
  - Aktivní účast na domácí vědecké konferenci
  - Aktivní účast na mezinárodní vědecké konferenci
- **Publikační činnost**
Doktorand průběžně publikuje výsledky své práce v odborných recenzovaných časopisech, případně recenzovaných sbornících z vědecké konference – celkem se jedná o tři odborné studie.
  - 2x studie v odborném periodiku nebo sborníku
  - 1x studie v zahraničním odborném periodiku (nebo v cizím jazyce)
- **Vědecká práce**
1x úspěšný nebo neúspěšný podaný vědecký grantový projekt. Zapojení do projektu řešeného školicím pracovištěm (GAUK, GAČR, SVV apod.) a do další vědecko-výzkumné činnosti pracoviště.
- **Zahraniční stáž/mezinárodní spolupráce:**
Stáž probíhá na oborově příbuzném zahraničním pracovišti, a to v jedné z následujících dvou forem:
  - Jednorázová zahraniční stáž nebo studijní pobyt v délce alespoň jednoho měsíce
  - Krátkodobější zahraniční stáže nebo studijní pobyty v souhrnné délce alespoň jednoho měsíce
 V případě výjimečně závažných důvodů lze po schválení OR absolvovat zahraniční stáž alternativním způsobem (např. online formou výuky na zahraničním pracovišti)
- **Pedagogická činnost**
  - Po dohodě se školitelem a garantem SP a v souvislosti s tématem disertační práce participace na výuce seminářů pregraduálního studia (doporučena je výuka alespoň jeden semestr), další výuka mimo téma disertační práce na základě dohody o pracovní činnosti.
  - Pedagogická praxe na základní nebo střední škole, tedy přímé výukové působení v rámci vzdělávacího oboru Český jazyk, nebylo-li splněno již jako podmínka přijímacího řízení. Rozsah výukové povinnosti bude stanoven individuálně, přiměřeně k studijním a badatelským aktivitám doktoranda, a podléhá schválení oborové rady.
- **Státní doktorská zkouška (SDZ) kód v SIS ODSZ01**
Státní doktorská zkouška je ústní a skládá se z části didaktické, specificky oborové a z části reflektující širší vědní základ studijního programu. Doporučený termín absolvování SDZ: konec 3. roku studia. U SDZ student předkládá seznam vlastní publikační činnosti a dalších vědeckých aktivit. Zkouška vychází z tématu disertační práce a má charakter vědecké rozpravy vymezené následujícími tematickými okruhy státní doktorské zkoušky:
  - didaktická část: Didaktika českého jazyka (vybrané širší téma se zřetelem k tématu disertační práce)
  - specificky oborová část: Jazykovědná bohemistika (jedna vybraná disciplína odborného lingvistického základu se zřetelem k tématu disertační práce)
  - širší vědní základ: Pedagogika nebo Pedagogická a školní psychologie nebo Speciální pedagogika nebo Filozofie výchovy a vzdělávání (dle specializace studenta)

Modul C) **DISERTAČNÍ PRÁCE**

- **Doporučený postup prací na disertaci:**
  - Pravidelná účast na doktorských seminářích vypisovaných katedrou českého jazyka a prezentace referátu z vybrané výšece zkoumané problematiky; student navštěvuje doktorský seminář v rozsahu 6 semestrů
  - Zpracování rozšířené anotace disertace v 1. roce studia (viz Metodologický kurz)

- Rešerše odborné literatury k tématu disertační práce do konce 2. roku studia
- Rozpracování struktury disertační práce a dokončení jedné její kapitoly do konce 2. roku studia
- Odevzdání pracovního rukopisu disertace do konce 3. roku, tzv. malá obhajoba
- Odevzdání disertační práce ve 4. roce studia a její obhajoba

NABÍDKA PŘEDMĚTŮ

Nabídka kurzů a seminářů je zveřejněna a každoročně aktualizována na webových stránkách oddělení pro vědeckou činnost